

DOI 10.31651/2524-2660-2021-4-24-29
ORCID 0000-0002-3735-6014

ЖУШМА Тетяна Віталіївна

аспірантка, асистент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами
ім. академіка І.А. Зязюна,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
e-mail: zhushmatan@gmail.com

УДК 378.126:316.46(045)

СТРУКТУРА ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Проаналізовано структуру лідерської компетентності та визначено структуру лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи, яка включає такі компоненти, як мотиваційно-особистісні, емоційно-інтелектуальні, організаційно-управлінські, соціально-комунікативні якості.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці педагогічних умов формування лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи.

Ключові слова: лідерство; лідерські якості; структура лідерських якостей; майбутні педагоги вищої школи.

Постановка проблеми. Формування професійно-важливих якостей у майбутніх педагогів – важлива проблема сучасної педагогіки вищої школи. Система професійно-важливих якостей педагога – комплекс властивостей, що є одним із факторів його успішної професійної діяльності у майбутньому, саме тому педагогічним умовам розвитку цих якостей потрібно приділяти особливу увагу у освітньому процесі ЗВО.

З однієї сторони, такі якості є, особистісним потенціалом, який поступово розкривається й вдосконалюється, допомагає і при навчанні, і у процесі діяльності. З іншої, усвідомлення структури професійно-важливих якостей майбутнього педагога дозволяє конкретизувати вимоги до нього та має відображатись у цілеспрямованні процесу професійної освіти та професійного вдосконалення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми удосконалення вищої педагогічної освіти розглядають у своїх працях О.О. Абдулліна, І.А. Зязюн, В.М. Гриньова, Л.Б. Лук'янова, С.О. Сисоєва та ін. Формування професійно-важливих якостей

у майбутніх педагогів розглядають В.М. Гриньова, М.Д. Левітов, А.К. Маркова, В.О. Сластьонін та ін. Формуванню лідерських якостей у майбутніх учителів присвячені дослідження Н.В. Мараховської та Н.О. Семченко. У той же час, проблема формування лідерських якостей у майбутніх педагогів вищої школи є недостатньо дослідженою.

Отже, **метою роботи** є визначення структури лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. О.Г. Романовський, С.М. Резнік, Ю.Г. Чебакова провели дослідження протягом 2015–2017 рр., метою якого було визначення особистісних якостей, характерних для викладачів-лідерів за оцінкою студентів ЗВО. Відповідно до отриманих результатів опитування студентів 6 курсу НТУ «ХПІ» за методикою особистісного диференціалу у викладачів, яких вони вважали лідерами, найбільш розвиненими згідно їх оцінок виявились такі якості (за зменшенням розвиненості): сумлінний, справедливий, впевнений, самостійний, чесний, діяльний, рішучий, чуйний, доброзичливий, енергійний, товариський, добрий, балакучий, сильний, незалежний, відкритий, незворушний та ін. [1].

Аналіз наукової літератури дозволяє визначити, що існує три підходи до конкретизації змісту лідерських якостей. Один із них, характерний більше для досліджень у сфері менеджменту та психології, полягає у переліку якостей, які є лідерськими без будь-якого структурування.

Зокрема, Є. Рогов наводить такий перелік лідерських якостей: інтелігентність,

активність, соціальна участь, уміння орієнтуватися в умовах, які змінюються, проникливість, врівноваженість, розсудливість, зрілість, сила «Я», високий поріг тривожності, сприйнятливості, інтуїція, емпатія, багата уява, здатність уникати рефлексії, бажання допомогти людям, терпимість до фрустрації і невизначеності [2, с. 112].

У педагогічних дослідженнях характерними є інші підходи, які передбачають структурування лідерських якостей. І хоча ми погоджуємось із думкою Н.О. Семененко, яка зазначає, що розподіл лідерських якостей на групи є «значною мірою умовною процедурою. Багато з визначених якостей не є суцільно специфічними для конкретної групи, їх можна за певних умов віднести й до іншої групи» [3, с. 8]. Але визначення структури лідерських якостей вважаємо доцільним та важливим, оскільки такі узагальнення дозволяють краще зрозуміти специфіку лідерських якостей особистості.

Два інших підходу до визначення змісту лідерських якостей полягають у виділенні певних груп або певних компонентів таких якостей.

Визначення у структурі утворення, яке формується у здобувачів освіти у освітньому процесі, певних компонентів – досить поширений підхід для педагогічних досліджень, незалежно від предмету дослідження. Можуть виділятися, наприклад, когнітивний, комунікативно-діяльнісний та оцінний компоненти (Т.О. Бутенко), мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний (Т.Є. Гончаренко) та ін.

Такий підхід для дослідження проблеми формування лідерських якостей обрала Н.В. Мараховська. Вона зазначає, що «мотиваційний компонент дозволяє майбутньому вчителю побудувати ідеальну модель власної педагогічної діяльності, яка буде орієнтиром його саморозвитку і самовдосконалення, й передбачає мету і мотиви діяльності» [4, с. 43]. Вона вважає, що «когнітивний компонент лідерських якостей майбутнього вчителя передбачає здобуття ним сукупності інтегрованих знань про лідерство в педагогічній діяльності» [там само].

Операційний компонент вона визначає через «лідерські вміння як сукупність поведінкових актів, що проявляються в діяльності» [4, с. 43]. При цьому «лідерські вміння відображають опанування вчителем прийомів та способів, що ґрунтуються на знаннях про лідерство, його здатність ефективно здійснювати педагогічну діяльність відповідно до цілей та умов, у яких вона відбувається» [4, с. 43–44]. До лідерських умінь Н.В. Мараховська відносить ор-

ганізаторські, комунікативні, перцептивні, прогностичні, креативні вміння, а також уміння саморегуляції.

Н.В. Мараховська характеризує контрольно-корективний компонент лідерських якостей майбутнього вчителя як такий, що «визначає стійкість його лідерської позиції – здатність усвідомлювати себе як лідера, залишатися ним протягом життя і сформулювати свій «Я-образ» лідера» [4, с. 44].

Але найбільш обґрунтованим вважаємо структурування лідерських якостей засноване на їх узагальненні та класифікації по певним групам. При цьому частина дослідників визначає групи лідерських якостей, на основі їх загальної характеристика, інша частина – наводить перелік якостей, які відносяться до тієї чи іншої групи.

Зокрема, до другої групи можна віднести роботи В.П. Мороза, Н.О. Семченко, Р.В. Сопівника, В.В. Ягоднікової.

Так, Н.О. Семченко виділяє чотири групи лідерських якостей вчителя:

– *інтелектуально-креативні* (швидкість, гнучкість, аналітичність, критичність, продуктивність, точність, послідовність, ерудованість, компетентність, самостійність);

– *морально-вольові* (гуманність, людяність, соціальна відповідальність, почуття обов'язку, порядність, чесність, правдивість, оптимізм, альтруїзм, принциповість, сумлінність, ретельність, самокритичність, дисциплінованість, честолюбність, гідність, впевненість у собі та своїх силах, витримка, терплячість, самовладання, працелюбство, мужність, рішучість, сміливість, стійкість, наполегливість, сила волі, вимогливість, стресоусталеність, адекватна самооцінка);

– *організаторсько-ділові* (цілеспрямованість, переконливість, організованість, діловитість, активність, енергійність, запевняєність, дієвість, об'єктивність, справедливість, доброзичливість, тактовність, толерантність, щирість);

– *емоційно-комунікативні* (товариськість, контактність (комунікабельність), перцептивність (спостережливість), чуйність, емпатичність, експресивність, ініціативність, мовленнєва компетентність, репрезентативність) [5, с. 43–52].

В.П. Мороз вважає, що компонентами лідерських якостей є:

– *індивідуально-особистісний*: індивідуально-типологічні особливості особистості (емоційна стійкість, упевненість у собі, відповідальність, наявність сили волі, інтелектуальна лабільність, адекватна самооцінка та самовладання, вимогливість до себе та інших) та її прижиттєві надбання (ідеали, установки, цінності, моральні якості, етичні норми);

– *мотиваційний*: активність, ініціативність, зацікавленість суспільним життям та прагнення брати участь у ньому, цілеспрямованість, наполегливість, потреба успіху, креативність, потреба в пізнанні й самопізнанні, в оцінці інших людей, у спілкуванні, самоствердженні, самовдосконаленні, самовираженні;

– *соціально-психологічний*: емпатія, сприйняття себе та інших, вміння бути потрібним, рефлексивність, усвідомлення соціальної ролі й манери поведінки, узгодженої з цією роллю;

– *індивідуально-комунікативний*: тактовність, емоційна, доброзичливість, товарицькість, чесність і порядність у стосунках, вміння слухати співрозмовника, вміння встановлювати й підтримувати контакт, зворотний зв'язок; вміння говорити, вміння розуміти емоційний стан людини, вміння розв'язувати конфлікти, комунікативні знання, вміння й навички;

– *організаторський*: здібність до організаторської роботи, організаторська проникливість, здатність активно впливати на інших, вміння приймати відповідальні рішення в будь-яких ситуаціях, рішучість, готовність самостійно виконувати завдання, готовність до ризику, вміння управляти собою [6, с. 46].

Р.В. Сопівник визначив 22 лідерські якості, які структурував у три групи:

– *загально-управлінські* (професійна компетентність, інтелектуальність, комунікативність, організаційні здібності, працелюбність, сила волі, здоровий спосіб життя, стресостійкість, колективізм);

– *власне лідерські* (харизматичність, творчість, ініціативність, практичне мислення, емпатія, моральність);

– *специфічні* – характерні для агропромислової галузі (екологічна культура; ціннісне ставлення до землі, здатність передбачати й оцінювати мінливі природні фактори, готовність до праці у складних погодних і виробничих умовах, гуманне ставлення до тварин, господарність, інтерес до АПК) [7, с. 10].

В.В. Ягоднікова відповідно до предмету свого дослідження вказує, що ефективно лідерство у старшому юнацькому віці забезпечується такими рисами, як «самопізнання, самоствердження, самостійність, самовизначення, юнацький максималізм, прагнення до колективності, ентузіазм, романтизм і громадська активність» [8, с. 7]. Вона визначила чотири групи лідерських якостей:

– мотиваційні (ознаки: упевненість у собі, потреба в досягненні, прагнення до самоствердження і самореалізації);

– емоційно-вольові (ознаки: урівноваженість, емоційно-позитивне самопочуття, наявність вольових якостей);

– особистісні (ознаки: вплив на інших, оригінальне, творче мислення, комунікативні та організаторські здібності);

– ділові (ознаки: вміння приймати правильне рішення в непередбачених ситуаціях, готовність брати на себе відповідальність, знання, вміння та навички організаторської роботи) [8, с. 7].

На відміну від вищеназваних робіт, інші вчені (Н.П. Бабкова-Пилипенко, Б.Р. Головешко, В.В. Карманенко) узагальнили лідерські якості, визначили основні їх компоненти та дали їм загальну характеристику.

Так, Б.Р. Головешко обґрунтував таку структуру лідерських якостей:

– мотиваційно-ціннісний (характеризує комплекс важливих мотивів і цінностей, що зумовляють успіх й ефективність діяльності менеджера як лідера персоналу організації);

– інтегративно-діяльнісний (характеризується комплексом організаційних і комунікативних здібностей, що забезпечують здатність менеджера з адміністративної діяльності інтегрувати діяльність групи як єдиної команди);

– спрямовально-діяльнісний (характеризується комплексом здібностей з прийняття рішень і встановлення цілей, що забезпечують цілеспрямованість колективу в цілому),

– емоційно-рефлексивний (характеризується комплексом здібностей з розпізнання та управління власними емоціями й емоціями інших, що забезпечують здатність менеджера з адміністративної діяльності до прояву себе як еталону) [9, с. 8].

Н.П. Бабкова-Пилипенко визначає такі компоненти лідерських якостей:

– індивідуально-психологічний – складається з вольових, аналітичних, мотиваційних якостей і когнітивних умінь;

– комунікативно-креативний – складається з комунікативних і творчих якостей, рефлексійних умінь;

– професійно-діловий – складається з організаторських якостей і професійних умінь;

– соціально-груповий – включає адаптивні, контекстуальні, інтегративні якості та кооперативні вміння [10, с. 7].

В.В. Карманенко виділяє три компоненти лідерських якостей:

– особистісний – комплекс організаційних і комунікативних здібностей, що забезпечують здатність інтегрувати діяльність групи як єдиної команди;

– професійно-управлінський – комплекс мотивів і цінностей, що зумовляють успіх та ефективність діяльності лідера у студентській групі та в організації в майбутньому, забезпечують здатність студента економічного університету проявляти себе як ефективного керівника;

– командно-лідерський – містить комплекс здібностей з ухвалення рішень і визначення завдань, що забезпечують цілес-

прямування колективу в цілому [11, с. 8].

Таким чином, у наукових дослідженнях немає єдиної точки зору щодо структури лідерських якостей.

У той же час при визначенні структури лідерських якостей особливо часто вказуються такі, які можна віднести до мотиваційних якостей. Так, В.В. Карманенко пише про комплекс мотивів і цінностей, Н.П. Бабкова-Пилипенко – про мотиваційні якості, Б.Р. Головешко – про комплекс важливих мотивів і цінностей. В.В. Ягоднікова вказує на потребу в досягненні, прагнення до самоствердження і самореалізації; В.П. Мороз – на потребу успіху, зацікавленість суспільним життям та прагнення брати участь у ньому, потребу в пізнанні й самопізнанні, в оцінці інших людей, у спілкуванні, самоствердженні, самовдосконаленні, самовираженні.

Мотиваційно-особистісні якості – це якості, які відображають зацікавленість *особистості* певним видом діяльності. Така зацікавленість призводить до спрямованості та активності людини у професії, різних ситуаціях, подіях тощо. У структурі лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи мотивація є важливою, оскільки визначає прагнення особистості до успіху, до досягнення цілей, до заняття лідерської позиції у групі. Таким чином, у структурі лідерських якостей виділяємо таку групу, як мотиваційно-особистісні – це якості, які обумовлюють спрямованість та схильності особистості.

Практично у кожній із розглянутих робіт, у яких аналізуються лідерські якості також відзначаються такі, що стосуються організаційної діяльності особистості. Так, В.В. Карманенко вказує на здібності з ухвалення рішень і визначення завдань, цілеспрямовання колективу, організаційні здібності; Н.П. Бабкова-Пилипенко – на організаторські якості; Б.Р. Головешко – на здібності з прийняття рішень і встановлення цілей, організаційні здібності.

В.В. Ягоднікова зазначає такі якості, як знання, уміння та навички організаторської роботи, уміння приймати правильне рішення в непередбачених ситуаціях, вплив на інших; Р.В. Сопівник – організаційні здібності; В.П. Мороз – здібність до організаторської роботи, організаторська проникливість, здатність активно впливати на інших, уміння приймати відповідальні рішення в будь-яких ситуаціях, рішучість, готовність самостійно виконувати завдання, готовність до ризику, уміння управляти собою, цілеспрямованість, наполегливість; Н.О. Семченко – цілеспрямованість, організованість, діловитість, активність, енергійність, заповзятливість, дієвість, рішучість, сміливість, стійкість, наполегливість.

Ми також вважаємо, що у структурі лідерських якостей майбутнього педагога

вищої школи важливими є організаційно-управлінські якості, які передбачають здатність діяти упорядковано та узгоджено з поставленими цілями та планами.

Особливою частотою у педагогічних дослідженнях структури лідерських якостей також відзначаються емоційні якості: Б.Р. Головешко виділяє розпізнання та управління власними емоціями й емоціями інших, В.В. Ягоднікова – урівноваженість, емоційно-позитивне самопочуття, Р.В. Сопівник – емпатію, стресостійкість; в.п. мороз – емпатію, емоційну стійкість, уміння розуміти емоційний стан людини; Н.О. Семченко – стресоусталеність, чуйність, емпатичність. Досить часто вказуються інтелектуальні якості: Н.П. Бабкова-Пилипенко відзначає аналітичні якості, когнітивні уміння; В.В. Ягоднікова – оригінальне, творче мислення; Р.В. Сопівник – практичне мислення, інтелектуальність; В.П. Мороз – інтелектуальну лабільність; Н.О. Семченко – інтелектуальні якості гнучкості, аналітичності, критичності, продуктивності, ерудованості та ін.

Ми також вважаємо необхідним виділити у структурі лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи таку групу якостей, як емоційно-інтелектуальні. Така група якостей відображає, з однієї сторони, ставлення майбутнього педагога до тих чи інших ситуацій, з іншої – здатність глибоко, всебічно її проаналізувати. Педагогу-лідеру важливо бути доброзичливим, чуйним до потреб своїх студентів, розуміти та управляти своїми та чужими емоціями. У той же час, професійна діяльність педагога вищої школи – інтелектуальна за своєю суттю, потребує аналітичності, критичності, ерудованості тощо. Отже, визначаємо таку групу якостей як емоційно-інтелектуальні – якості, які характеризують ставлення особистості до ситуацій, що виникають, та використання розумових здібностей для пізнання та управління навколишнім середовищем.

Специфіка педагогічної діяльності, що відноситься до професій типу «людина-людина» призводить до особливої значущості соціально-комунікативних якостей. У структурі лідерських якостей дослідники приділяють цьому також значну увагу, адже лідерство можливе лише за умови ефективного спілкування та взаємодії. Так, В.В. Карманенко, Б.Р. Головешко, В.В. Ягоднікова пишуть про комунікативні здібності; Н.П. Бабкова-Пилипенко – про кооперативні вміння, комунікативні якості; Р.В. Сопівник – про колективізм, комунікативність; В.П. Мороз – про комунікативні знання, уміння й навички, усвідомлення соціальної ролі й манери поведінки, узгодженості з цією роллю; Н.О. Семченко – про товариськість, контактність (комунікабельність), перцептивність (спостережливість), мовленнєву компетентність.

Отже, у структурі лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи виділяємо соціально-комунікативні якості, які відображають ефективну передачу та одержання інформації та здатність до співпраці.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На основі проведеного аналізу, було визначено такі структурні компоненти лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи: мотиваційно-особистісні (обумовлюють спрямованість та схильності особистості); емоційно-інтелектуальні (характеризують ставлення особистості до ситуацій, що виникають, та використання розумових здібностей для пізнання та управління навколишнім середовищем); організаційно-управлінські (передбачають здатність діяти упорядковано та узгоджено з поставленими цілями та планами); соціально-комунікативні (відображають ефективну передачу та одержання інформації та здатність до співпраці) якості. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці педагогічних умов формування лідерських якостей майбутнього педагога вищої школи.

Список бібліографічних посилань

- Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Teacher Leadership at Technical University. *Advanced Education*, 2019. № 13. P. 63–69.
- Рогов Е.И. Психология группы. М.: ВЛАДОС, 2007. 430 с.
- Семченко Н.О. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2005. 20 с.
- Мараховська Н.В. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання дисциплін гуманітарного циклу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2009. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U002200>
- Семченко Н.О. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності: дис. ... канд. пед. наук. Харків, 2005. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0405U004505>
- Мороз В.П. Організаційно-педагогічні умови формування лідерських якостей студентів вищих навчальних закладів у процесі діяльності органів студентського самоврядування: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Старобільськ, 2015. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0415U006888>
- Сопівник Р.В. Теоретичні і методичні засади формування лідерських якостей майбутніх фахівців агропромислової галузі: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07. Луганськ, 2013. 40 с.
- Ягоднікова В.В. Формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому виховному процесі загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Луганськ, 2006. 20 с.
- Голоवेशко Б.Р. Педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх фахівців з адміністративного менеджменту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2017. 20 с.
- Бабкова-Пилипенко Н.П. Формування лідерських якостей майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта, 2011. 20 с.
- Карманенко В.В. Педагогічні умови формування лідерських якостей у студентів економічних університетів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Умань, 2019. 20 с.

References

- Romanovskiy, O., Reznik, S. & Chebakova, Yu. (2019). Teacher Leadership at Technical University. *Advanced Education*, 13: 63–69.
- Rogov, E.I. (2007). *Psychology of the group*. Moscow: VLADOS. 430 p. [in Rus.].
- Semchenko, N.O. (2005). Pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers in extracurricular activities. Abstract of PhD dissertation. Kharkiv. 20 p. [in Ukr.].
- Marakhov'ska, N.V. (2009). Pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers in the process of teaching humanities. Thesis PhD dissertation. Kharkiv. Retrieved from <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U002200> [in Ukr.].
- Semchenko, N.O. (2005). Pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of future teachers in extracurricular activities. Thesis PhD dissertation. Kharkiv. Retrieved from <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0405U004505> [in Ukr.].
- Moroz, V.P. (2015). Organizational and pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of students of higher educational institutions in the process of activity of student self-government. Thesis PhD dissertation. Starobil'sk. Retrieved from <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0415U006888> [in Ukr.].
- Sopivnyk, R.V. (2013). Theoretical and methodical bases of formation of leadership qualities of agro-industrial branch's future specialists. Abstract of Doctor Sciences dissertation. Luhans'k. 40 p. [in Ukr.].
- Yahodnikova, V.V. (2006). Formation of leadership qualities of high school students in the personality-oriented educational process of comprehensive school. Abstract of PhD dissertation. Luhans'k. 20 p. [in Ukr.].
- Holoveshko, B.R. (2017). Pedagogical conditions for the formation of leadership qualities in future specialists in administrative management in higher education. Abstract of PhD dissertation. Vinnytsia. 20 p. [in Ukr.].
- Babkova-Pylypenko, N.P. (2011). Formation of leadership qualities of future economists in the process of professional training. Abstract of PhD dissertation. Yalta. 20 p. [in Ukr.].
- Karmanenko, V.V. (2019). Pedagogical conditions for the formation of leadership qualities in students of economic universities. Abstract of PhD dissertation. Uman'. 20 p. [in Ukr.].

ZHUSHMA Tetiana

Graduate student of Pedagogy and Psychology of Social Systems Management Department
named after academician Ivan Zyazyun,
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

STRUCTURE OF LEADERSHIP QUALITIES OF HIGHER SCHOOL'S FUTURE TEACHER

Summary. The formation of professionally important qualities in future pedagogues is an important problem of modern higher school pedagogy. The system of professionally important qualities of a pedagogue is a set of properties that is one of the factors of his successful professional activity in the future, which is why the pedagogical conditions for the development of these qualities need

special attention in the educational process in higher educational institutions.

Problems of improving higher pedagogical education are considered in the works of O.O. Abdullina, I.A. Ziaziun, V.M. Hrynova, L.B. Lukianova, S.O. Sysoieva and others. Formation of professionally important qualities in future pedagogues is considered by V.M. Hrynova, M.D.

Levitov, A.K. Markova, V.O. Slastonin and others. The formation of leadership qualities in future pedagogues is devoted to the research of N.V. Marakhovska and N.O. Semchenko. At the same time, the problem of forming leadership qualities in future pedagogues of higher educational institutions is insufficiently studied.

Thus, the objective of the work is to determine the structure of leadership qualities of the future pedagogues in higher education institutions.

Based on the analysis, the following structural components of leadership qualities of the future pedagogues in higher education institutions were identified: motivational and personal (determine the orientation and inclinations of the individual); emotional and intellectual (characterize the attitude of the individual to emerging situations

and the use of mental abilities to learn and manage the environment); organizational and managerial (provide the ability to act in an orderly and consistent manner with the goals and plans); socio-communicative (reflect the effective transmission and receipt of information and the ability to cooperate) qualities. Prospects for further research are to develop pedagogical conditions for the formation of leadership qualities of the future pedagogues in higher education institutions.

Keywords: *leadership; leadership qualities; structure of leadership qualities; future higher school pedagogues.*

*Одержано редакцією 28.11.2021
Прийнято до публікації 10.12.2021*